

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni.
Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que
diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia
colit ac veneratur.||**

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Conciliu[m] Toletanu[m] xij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72934)

Concilium Toletanum duodecimum.

bris eū qui utiq; recōciliationē nō meruerit raptū à p̄senti vita mortis natura subduxerit. Vnde (iuxta papæ Leonis edictū) his q; in tēpore necessitatis & in periculi vrgētis instantia p̄fidiū poenitentiæ ex more recōciliationis implorant, nec satisfactio interdicēda est, nec reconciliatio denegāda, q; in misericordia dei, nec mēsuras possumus ponere, nec tpa definire. De his autē q; accepta poenitentiā, anteq; reconcilient ab hac vita recesserint, quanq; diuerſitas p̄ceptoꝝ de hoc capitulo habeat. Illoꝝ tamen nobis sn̄ia placuit q; multiplici nūero de huiusmodi humanius decreuerunt, vt & memoria talium in ecclesiis commendetur, & oblatio pro eorum delicto à presbyteris recipiatur.

E XIII. ¶ Bene siquidē maiōꝝ regulis definitum est, vt dæmonijs alijsq; passionibus irretitis ministeria sacra tractare nō liceat. Cū p̄cepto, cōsensu rationis adhibito, id cōiter definimus, vt nullus de his q; aut in terra accepti à dæmonibus elidunt, aut quolibet modo vexatiōis incurſibus efferunt, vel sacris audeant ministrare altaribus, vel indiscussi se diuinis ingerāt sacra mētis, exceptis illis q; in varijs corporis in cōmoditatibus dediti in eiusmodi passionibus i terra approbant elisi. Qui tñ & ipsi tādū erūt ab officij sui & ordine & loco suspensū, quousq; vni us anni spatio p̄ discretionē ep̄i inueniant ab incurſu dæmonū alieni.

F XIII. ¶ Ec illud diuini oraculi monētis singuli p̄caueāt, quo scribit, vā soli, q; cū ceciderit nō habet subleuantē, summopere verēdū nobis est & cauēdū, ne horis illis atq; tēporibus, q; bus dño pfallit vel sacrificatur, vnicuiq; diuinis singulariter officijs inſiſtēti per nicioſa passio, vel corporis quælibet valitudo occurrat, q; aut corpus subito subruī faciat, aut mentē alienatione vel terrore cōfundat. Pro hmōi ergo ausibus p̄cauentes necessariū duximus instituere, vt vbi tēporis vel loci, siue cleri copia suffragat, habeat quisq; ille canens deo, atq; sacrificans post se vicini solaminis adiutorē, vt si aliquo casu ille q; officia impleturus accedet, turbat⁹ fuerit, vel ad terrā elisus à tergo semp habeat, q; eius vicē exequatur intrepidus.

G XV. ¶ Peractis oibus quæ ad correctionē nostri ordinis in hoc cōcilio promulgata sunt, placuit definire, vt paternis institutionibus obsequētes omni anno ad peragendū celebritatem cōcilij in metropolitana sede, tpe quo principis vel metropolitani electio definierit, deuotus semp animoꝝ studijs cōferamus, nec quibuslibet requisitis occasionibus absentemur, sed in p̄parato die quo iudiciū fuerit, adunatis in metropolitana sede oibus prouinciæ pontificibus cōciliū deo p̄sule celebret. Quisquis autē episcopoꝝ excepta ineuitabili causa vel necessitate de peragendo se cōcilio absentauerit, p̄ vnus anni metas erit ex cōcōcione plectendus. Quod si deinceps absq; celebratione cōcilij anni vnus metas transferit, omnīū in cōmune pontificum Carthaginis prouinciæ superioris censuræ sn̄iam obnoxius retinebit, id est, si nulla eū impediēte principis potestate vel infirmitate, aut ineuitabili causa, sed solius propriæ volūtatis libitu sese ad celebrandū concilium non collegerit.

H XVI. ¶ His ergo cōstitutionibus nostris quas necessario gerēdas credidimus, finalē manus nostrę subscriptionē adiecimus, immortalī deo nostro & dño gloriā & honorē reddētes, qui nos de cōuentu alterne visionis lætos efficit, q; os nostrū in cōfessione laudis suæ aperuit, qui etiā decreta huius n̄ri cōcilij honestate compleuit. Post hæc religioso dño nostro, & amabili principi n̄ro Vuambano regi gratiæ actiones p̄soluimus, cuius & studio aggregati sumus. Qui ecclesiasticæ disciplinæ n̄ris seculis nouus reparator occurrēs omīssos concilioꝝ ordines nō solū restaurare intēdit, sed etiā annuis recursibus celebrandos instituit, & alterna morum correctione annuo tēpore alacriter cōcurrentes, iuxta prophetæ vaticiniū, quod in nobis defractū est, alliget, & quod abiectū est, reducat. Det ergo eidē principi dñs pro huius sacræ sollicitudinis voto & cursum p̄sentis vitæ in pace transire, & post diuturna tpa ad se in pace remissis iniquitatibus p̄uenire, qualiter & ille felicia tpa ducat, & felix cū oibus q;bus principatur ad Christū sine cōfusione perueniat, vt q; per eū corona nostri ordinis in melius restauratur, coronā futuri regni capiat ex hoc in regione viuoꝝ regnans cū Christo in secula seculorum. Amen. Interfuerūt huic cōcilio pontifices decē & septē. Ego Quiricus vrbis regiæ metropolitani episcopus hæc gesta synodica à nobis definita, subscripsi. Similiter & alij episcopi subscripserunt decem & septem.

Incipit concilium Toletanum duodecimum.

habitu Era, DCC. XIX, anno primo Eringij regis, quinto Idus Ianuarij,

I Vm ex glorioso p̄dicti principis iussu in vnum fuisset aggregati conuentum, & in basilica sanctoꝝ apostolorum debitis in sedibus locaremur. Afluī corā nobis idem clementissimus princeps humanitatis gratia plenus, & claro pietatis cultu perspiciuus, qui nostro se cœtui recliuem exhibēs ac deuotū imp̄primis omnīū sacerdotum se commisit precibus adiuuandum, deinde grates multi-

multiplices omnipotenti domino egit de conuentu concilij totius, vt suæ glorioſæ iuſſio-
nis, cum in vnū adessent impleuerint vorum & alternæ visionis in nouationē fecerint gau-
diorum, deinde adiciēs sic omne conciliū est allocutus. Nō dubium est sanctissimi patres
quod optima cōcilioꝝ adiutoria ruētū mūdo subueniāt, si officiosis quæ corrigēda sunt stu-
dios peragātur. Et ideo quibus plagis pro euētū dieꝝ succedētū pereamus paternitati vꝛæ
non reor esse incognitum. Ob inde quia certū apud nos gerimus quod pro contēptu diui-
norum pꝛceptoꝝ terra perniciē sustineat pꝛesuras; dicēte dño pꝛ prophetā. Propter hoc
lugebit terra, & infirmabit omnis qui habitat in ea. Ideo oportet, vt quia os saluatoris no-
stri & dñi oracula esse probamini, pꝛ vos saluationis obtineat lucꝛ, pꝛ quos regeneratōes pꝛ-
cepit sacramētum, vt diligētia dignatōis vꝛæ ab omni mūdata contagione & ab infir-
mitatis pestē sit libera, & bonoꝝ oīm prouētibus gratiosa sit. Iā nunc quicquid me adhuc
dicere oportuna ratio sinīt, quicquid etiā narrādum auribus vꝛis cōuenit, aut memoriæ
tituloꝝ intercapedo subducit, aut fastidiū prolīxæ orationis intercipit, ecce ī breui com-
plexa vel exarata deuotōis meꝝ negocia, in huius Tomo cōplicatōis agnoscēda plegite, pꝛ-
lecta discutite, discussa elimatis ac discretis tituloꝝ snīs definite, vt pura & placēs deo pꝛ-
strāꝝ definitionū valitura discretio & regni nꝛi primordia decoret exhortatōe iuſtitia &
terrores plebiū digna cohibeat feueritate cēsura; scriptū est em̄. Iuſtitia eleuet gentē, mise-
ros facit populos pꝛīm. Tūc suscepto à glorioſo principe hoc Tomo pꝛ tā salubri inuitamē-
to, & copioſas grates retulimus dño Ieſu Chꝛo & itē bñdiximus principi glorioſo. Post e-
gressum ergo eiudē serenissimi principis hęc in iā dicto Tomo scripta reperimus.

¶ Compellatio regis Eringij ad conciliū.

IN nomine dñi Flauius Eringius rex sc̄tissimis pꝛibus in hac sc̄tā synodo residentibus,
Reuerēdissimi pꝛes, si pꝛes & honorabiles ministerioꝝ celeſtū sacerdotēs soliditatem
sc̄tē fidei veraciter teneāt, ſyncera cordis deuotōe amplectātur, testimoniū pꝛnitatis
vꝛæ fortissimū in salutis nꝛæ aduoco adiuētū, vt qui regnū factore deo ad saluationē
terræ, & subleuationē plebiū suscepisse nos credimus, sc̄titudinis vꝛæ concilij adiuuemur.
Vnde licet sublimatōis nꝛæ primordia pꝛnitatis vꝛæ cetū opinabili relatione nō lateāt, qui
bus clara diuinoꝝ iudicioꝝ dispositōe puētus, & regnādi cōſcēderim sedē, & sacrosancti
regni pꝛceperim vnctōnē, nūc tñ meliꝝ id poteritis & scripti relatōe cognoscere, & pꝛmul-
gatōis vꝛæ snīs publicare, vt sicut eadē regni nꝛi primordia cōuētus vꝛæ sc̄titudinis cōpe-
rit diuinitꝝ ordinata, ita in his & oratōibus solamē impēdat, & salubriū cōcilioꝝ nutrimē-
ta ipertiat, qꝛ susceptū regnū sicut iā vꝛis assensioibus teneo gratū, ita bñdictionū vꝛæ pꝛ-
fructū definitōibus cōsecradū, vt in nouatio qꝛ dāmodo nꝛi videat iperij hęc numerositas vꝛi or-
dinis aggregata. Et ideo quia dñs pꝛcepit in euāgelio dicens. Amē dico vobis, si duo, ex vo-
bis cōſenserint sup terrā de omni re qꝛcūqꝫ petierint, fiet illis à pꝛe meo qui ī celis ē, ob hoc ve-
nerabile pꝛnitatis vꝛæ cetū cū lachrymāꝝ effusioe cōueni, vt zelo vꝛi regiminis purgetur
terra cōtagioe prauitatis. Exurgite qꝛso exurgite, culpatoꝝ soluite nodos, trāsgressoꝝ mo-
res corrigite inhonestos, & excitare zeli disciplinā in pꝛfidos, supboꝝ mordacitates extin-
guit, oppressoꝝ pōderibus subuenite, & qꝛd plus oibus est, Iudæoꝝ pestē qꝛ in nouā semp
recrudescit infantiā radicitus extirpate, leges qꝛqꝫ qꝛ in eorundē Iudæoꝝ pꝛfidia propter va-
nā gloriā nouiter promulgate sunt omni examinatōis pꝛbitate pꝛcurrite, & tā eis dē legibus
tenorē incōuulsum adijcite, qꝛ pro eorundē pꝛfidoꝝ excessibus cōplexas in vnū snias pꝛmul-
gate. Eteñ valde nobis cauēdum ne tot antiqꝫ canonū regulæ qꝛ pro eoꝝ erroribus sunt
promulgate, nos illoꝝ culpis obnoxios reddāt, si nꝛi regni tēporibus eorundē canonum
cōstructio dissoluta pertrāseat. Pꝛsertim si legis illius (qꝛd absit) serenitatis nꝛæ in tēpore
illa clara fidei institutio cesset, vbi diuæ memoriæ dñs atqꝫ pꝛcessor noster Sisebutus rex oēs
successores suos sub pꝛpetua maledictōis cēsura obstrinxit, quicūqꝫ regū mācipium christia-
num iudeo seruire & famulari pꝛmiserit &c. Post hęc illud qꝫ vꝛis deo placitis infero sen-
sibus corrigēdū qꝫ decessoris nꝛi pꝛceptio pꝛmulgata lege sancit, vt oīs aut in expeditionē
exercitus nō progrediēs, aut de exercitu fugiēs testimonio dignitatis suę sit irreuocabiliter
carēs. Cuius feueritatis institutio dū nō pꝛ totos Hispaniæ fines ordinata decurrit, dimidiā
fere partē populi ignobilitati pꝛpetuæ subiugauit, ita vt quia in quibusdā villulis, vel territo-
rijs siue vicis portis huius infamatōis habitatores ipsoꝝ locoꝝ sint degeneres redditi, & qꝫ
testificādi nullā habēt licentiā veritatis ex toto videat interiſſe cēsura, sicqꝫ gemino malo
terra atterit, dū & lege & reperit de veritatis desituit adiuētō. Vnde licet eadē legem
nostræ gloriæ māſuetudo tēperare disponat, vꝛæ tñ paternitatis snia hos qui pꝛ illam infā-
miæ notā titulū dignitatis amiserāt, reuestiri iteꝝ claro pꝛistine generositatis testimonio
deuotissime optat. Nūc vero mīa pꝛæeunte taliter hęc disponite qliter nec nostra glꝛia mi-
niste-

Cōcilium Toletanū duodecimū.

nisteriū crudelitatis adhibeat, nec tā seua p̄ceptio terrā sub diutino infamatōis iugulo pre-
 mat. Nā & hoc ḡnāliter obsecro, vt quicquid in nostrę glorię legibus absurdū, quicquid in
 ficitā videatur contrariū, humanitatis vestrę iudicio corrigatur. De cæteris aut̄ causis at-
 q; negocijs q̄ nouella cōpetunt institutione formari, videndaz̄ sententiaz̄ titulus exarātus
 cōscribite, vt quia p̄æsto sunt religiōsi prouinciaz̄ rectores, & clarissimoz̄ ordinū totius
 Hispaniæ duces, p̄mulgatōis vr̄æ sn̄ias corā positi p̄noscentes, eo illas incōmissas sibi terra-
 rū latitudine inoffendibili exerāt iudicioz̄ instātia, q̄ p̄æsentialiter assistētes p̄spicua oris
 nr̄i p̄ceperint instituta. Oēs tñ in cōmune cōuenio & vos p̄res sct̄issimos & vos illustres au-
 la regiæ viros, q̄s interesse huic sct̄o cōcilio delegit nr̄a sublimitas p̄ diuini noīs attestatio-
 nē & terribile cūctis futuri iudiciū diē, vt sine p̄sonaz̄ acceptōe aliq̄, vel fauore, sine aliq̄ q̄q;
 aut malignæ cōtētionis scrupulo, aut subuertēde veritatis studio, q̄ vr̄is sensibus audienda
 ingesserint sana verboz̄ examinātōe discutite, sanioriq; iudicio cōprobatę, vt collataz̄ ha-
 bita prius deliberatōe causaz̄ discreta nr̄i ordinis condāt probitas tituloz̄, q̄liter cū nos a-
 mor equitatis in negocioz̄ acceleratōe reddiderit feruidos, efficiētia q̄q; iustoz̄ opoz̄ cō-
 nectat deo penniter sociādos, vt bonoz̄ vestroz̄ actibus letabūdus & p̄ntis vitæ capiā lu-
 crū, & æternarū perfruar vobiscū gaudijs māsonū. Datū sub die quinto Idus Ianuarij. An-
 no feliciter primo regni serenitatis & trāquillitatis nostrę in dei nomine Toletō.

¶ Subscriptio.

B In noīe dñi Flauius Eringius rex. Magna salus populi gētisq; nostrę ac regni cōscribit,
 si hæc synodaliū decreta gestoz̄, sicut pio deuotōis nr̄æ studio acta sunt, ita incōuulsi-
 bilis legis nr̄ę valido oraculo confirmēt, vt qd̄ serenissimō celsitudis nr̄ę iussu venerādis
 p̄rib⁹ & clarissimis palatij nr̄i seniorib⁹ decreta tituloz̄ exarātōe est edictū, p̄ntis hui⁹ legis
 nr̄æ edicto ab emulis defēdat. Est ei hæc ipsa definitio canonū sub isto notata ordīe tituloz̄.

Incipiunt capitula eiusdem concilij.

<p>¶ De agnita & cōfirmata p̄ælatione fastigij
 principalis in noīe sct̄e trinitatis. 1.</p> <p>¶ De his qui penitētiā cōsentiētes accipiūt. 2.</p> <p>¶ De culpatorum receptione, vel cōmunio-
 ne apud ecclesiā 3.</p> <p>¶ Vt in locis vbi ep̄s non fuerit nunquā e-
 piscopus ordinet. 4.</p> <p>¶ De q̄rundā cōsuetudine sacerdotū fēdissi-
 ma qui oblatis deo sacrificijs nō cōicāt. 5.</p> <p>¶ De cōcessa Toletana p̄tificis ḡnālis syno-
 di ptate, vt ep̄s alterius puincie cōnuētia
 principū in vr̄be regia ordinetur. 6.</p> <p>¶ De recepto testimonio p̄sonaz̄ quæ per le-
 gem q̄ de promotione exercitus sct̄a est te-</p> | <p>stificādi licentiā pdiderint. 7</p> <p>De his qui vxores suas diuortio interceden-
 te relinquunt. 8</p> <p>¶ De confirmatione legum quæ in Iudæoz̄
 nequitia promulgatæ sunt earundemq; le-
 gum p̄æfixo ordine tituloz̄ qui in eodē
 canone annumerātur. 9</p> <p>¶ De his qui ad ecclesiā cōfugiū faciūt. 10</p> <p>¶ De cultoribus idolorum. 11</p> <p>¶ De indictō tēporis constituti quod debeat
 concilium celebrari. 12</p> <p>¶ Conclusio definitiōnū, i qua & deo gratiæ
 referunt & p̄p̄ricipe exoratur. 13</p> <p style="text-align: center;">¶ Expliciunt capitula.</p> |
|---|---|

Incipiunt decreta concilij Toletani duodecimi.

C Primo die synodalis exordij cōsidentibus ep̄is atq; senioribus palatij vniuer-
 sis habita est primo de sct̄a trinitate collatio, nō q̄ nouello exactiōis stilo de-
 finita patefceret, sed quæ verbis simplicioribus sese pigris sensibus patefacta
 mōstraret, vbi p̄missa semp̄ lectio p̄cederet, qd̄ sequēs expositio apiret. Cre-
 dētes pariter & docētes de eadē sanctæ fidei puritate quicquid euāgelica &
 apostolica traditio sanxit, quicquid sct̄a synod⁹ Nicæna cōstituit, quicquid
 cōstātinopolitana pat̄z̄ aggregata collectio, p̄mulgauit, quicquid ephesini cētus definitio
 docuit, sicut multoz̄ catholicoz̄ pat̄z̄ documēto expositū traditūq; nobis accepimus, si-
 cut etiā in missaz̄ solēnijs patulis cōfessionū vocibus proclamamus.
 ¶ Credimus in vnū deū patrē omnipotentē factorē coeli & terræ, visibiliū & inuisibiliū con-
 ditorē, & in vnū dñm Iesum Christū filiū dei vnigenitū, ex patre natū ante om̄ia secula, de
 um ex deo, lumē ex lumine, deū verū ex deo vero, natū nō factū, Omouision p̄ri, hoc ē eius-
 dē cū patre substātię, p̄ quē oīa sct̄a sunt q̄ in cælo & q̄ in terra, qui p̄pter nos, & p̄pter no-
 strā salutē de scēdit, & incarnatus ē de sp̄u sct̄o ex Maria virgine, hō fact⁹ ē, passus sub p̄-
 tio Pylato, & sepultus, tertia die resurrexit, ascēdit in celos, sedet ad dexterā p̄ris. Itēz̄ vē-
 turus in gl̄ia iudicare viuos & mortuos, cuius regni nō erit finis. Credimus in sp̄m sanctum
 dñm & viuificatorē, ex patre, & filio procedentē, cū p̄re & filio adorādū, & glorificādū
 qui lo-

Concilium Toletanum duodecimum

Fo. CXXXV.

q locutus est p prophetas. Vñ catholicā & apostolicā ecclesiā. Cōfitemur vnū baptisimū in remissionē peccatorū, expectamus resurrectionē mortuorū, & vitam futuri seculi. Amen.

¶ Capitulum primum.

¶ Post pacifica ergo huius sancte fidei collationū studia, illa se primū nris sensib⁹ saluatoris cognitio cognoscendā inuexit, q̄ tāto corda oīm ardore charitatis astrinxit, q̄to se per eandē ipsa cognitio in cōuentu gñalis cōcilij p̄nocendā exiliuit. Eteñ sub qua pace vel ordine serenissimus Eringius princeps regni cōscenderit culmē, regnādīq; p sacrosanctā vnctionē suscepit potestātē, ostēsa nobis scripturā: euidētia docet, in qbus & p̄ceptis, & Vuambę principis p̄nitētię susceptio noscīt, & trāslatu regni honor in huius nostri principis noīe deriuat. Idē Vuāba dū ineuitabili necessitudinis teneret euētū, suscepto religiōis debito cultu, & venerabili tonsurę sacrę signaculo mox p scripturā definitōis suę hūc inclytū dñm nostrū Eringium post se p̄legit regnaturę, & sacerdotali bñdictione vngendū. Vidimus em̄ & pariter patulo alternę visōis intuitu p̄lucēte p̄speximus, huius p̄missi ordinis scripturas, i. notitiā manu seniorū palatij roboratā, corā qbus antecessēs princeps & religiōis cultū, & tonsurę sacrę adeptus est venerabile signū. Scripturā q̄q; definitōis ab eodē edictā ubi gloriosum dñm nrm Eringū post se fieri regē exoptat, aliā q̄q; informatiōē iam dicti viri in noīe honorabilis & sanctissimi fratris nostri Iuliani Toletanę sedis ep̄i, ubi eū separauit pariter & instruxit, vt cū omni diligētia iā dictū dñm nostrū Eringū in regno vn̄gere deberet, & omni diligētia vnctionis ipsius celebritas fieret. In qua scriptura & subscriptio nobis eiūsdē Vuābę principis claruit, & oīs euidētia cōfirmatōis earūde scripturā se manifeste mōstrauit Quibus oībus ap probatis atq; p̄lectis dignū sane nro cōtū visum est, vt p̄dictis definitiōibus scripturā nostrę oīm cōfirmatio apponat, vt q̄ ante tpa in occultis iudicijs p̄scitus est regnaturus, nunc manifesto in tpe gñaliter oīm sacerdotū habeat definitiōibus consecratus. Et ideo soluta manus populi ab omni vinculo iuramēti, q̄ p̄dicto viro Vuambę dū regnū adhuc teneret, alligata est, hūc solū q̄ permāsit serenissimū Eringū principē obsecutura gr̄atę seruitutis famulatu sequat, & libera, quē & diuinū iudiciū in regno p̄legit, & decessor princeps successorē sibi instituit, & quod superest, quē totius populi amabilitas exquisiuit. Vnde his p̄cognitis atq; p̄scitis seruiendū est deo coeli, & p̄dicto principi nro Eringio regi, eiq; pia deuotiōe obsequendū & prōp̄tissima voluntate agendū, & enitendū quicq; eius saluti proficiat, quicq; gentis suę vtilitatibus & patrię cōsulerit. Vnde nō erit iā deinceps ab anathematis sn̄ia alienus, aut diuinę animaduersionis vltione securus quicq; cōtra salutē eius deinceps aut erexerit vocē, aut commouerit cā dē, aut quācunq; exquisierit lædendi vltionem.

II. ¶ Plerūq; his qbus miseratio dñi etiam volentibus subuenit, bñficijs dei vident esse ingrati, & abuti gr̄a largitoris, qua bñ vñ poterāt consequi absolutionē facinoris. Impugnāt sępe quod honorare debuerunt, & prophanis quæstionibus indultę gratię munus a se reijciūt qd summis votis amplecti debuerūt. Eteñ multos sępe aspeximus in salute positos vltimum desiderātes p̄nitētię fructū, vt rursus nimietate egritudinis ita loquēdi & sentiēdi naturale pdidisse officiū, vt nulla illis cura salutis suę videret inesse, nullo etiā pristinę deuotiōis noscerent desiderio anhelare, quorū tñ casibus fraternitas cōdolēs, ita taliū necessitates in fide suscepit sua, vt vltimū illis tribuat viaticū, scilicet ne sine fructu p̄nitētię videant trāsire è seculo. Quod si forsitan respiciēte dño saluti pristinę reformēt, agunt cautionibus vanis, & oppositionibus execrādis, qualiter a se tonsurę venerabile signū expellant, atq; habitū religiōis abijciant, imprudētissime asserentes, ideo se nullis regulis ecclesiasticę disciplinę sub hoc voto teneri, q̄a p̄nitētiā, nec ipsi petierūt, nec cōsentientes acceperūt, quorū impudētia diuinę bonitatis q̄ eos ad tā venerabile ac fecundi fructus vocauit sacramentū turpiter immemor, & obstinata procacitas nō aliquādo diceret talia, si qualiter ad vitā p sacrosancti lauacri grām veniret, meminisset eteñ paruulorū infantū vita originali peccato obnoxia, q̄ nulli propter etatē discernēdi vel expetēdi sensui aptior iudicet, nisi ex sponione fidelīū baptisimi accipiāt sacramentū, nullo sensu, nulla etiā discretōis industria id appetere possunt. Vnde sicut baptisima qd̄ nesciētibus paruulis sine vlla cōtentiōe in fide tantū proximorū accipit, ita p̄nitētię donū qd̄ nesciētibus illabit, alijsq; impugnātia violationis hi q̄ illud exceperint, obseruabūt. Si quis aut̄ quolibet modo p̄nitētiā accipiēs, hoc violauerit synodale institutū, vt vere trāsgressor paternis regulis feriet. Nec em̄ ista statuētes sacerdotes quosq; vt passim, & licenter donū p̄nitētię nō p̄nitētibus audeāt prorogare, absoluimus, sed hos q̄ qualibet sorte p̄nitentiā susceperint, ne vltius ad militare cingulū redeant religamus. Sacerdotes tñ q̄ nō cōsentiendo, neq; p̄nitētię ausu tenerario p̄nitentiā dederint, neq; se exhortatu eius q̄ p̄nitētiā accipit vel manuū iudicijs, vel qbuslibet alijs euidentibus significacionibus inuitatū fuisse probauerit, vnus anni excōicationis sententię subiacebit.

Vidim⁹

Concilium Toletanum duodecimum.

C III ¶ Vidimus quosdam, & fleuimus ex numero culpatorum receptos, in grām principum extorres extitisse à collegio sacerdotū, quod denotabile malum illa res agit, quia licētia principalis in quo se solui licētius curat, ibi alios alligat, & quos in suam communionē videt suscipere, à communionē & pace Ecclesiæ videt separare, vt q̄ cū illo conuēscunt sacerdotum cōmunionē sola priuent. Et ideo quia remissio talium q̄ contra legē, gentē, vel patriam agunt p̄ definitiones Canonum antiquorū potestate solum regia punit, cui & peccasse noscunt ab eis nulla se deinceps abstinēbit sacerdotum cōmunionē, sed quos regia ptās aut in grām benignitatis receperit, aut participes mēsa suę effecerit, hos etiam sacerdotum, & populorū conuētus suscipere in Ecclesiasticam communionē debet, vt quod principalis pietas habet acceptum non à sacerdotibus dei debet esse extraneum.

D III ¶ Maiorū institutōibus a usu temerario cōtraire, & sc̄tōz p̄m decreta cōuellere & supiorū suorū effrenata libidine contra sanctissimā Apostoli doctrinā sanctōibus reniti, qd aliud est, q̄ vinculū societatis Ch̄ri abrumpere, & vsurpatā p̄sumptōis licētia statū Ecclesiæ dissipare? Prosequēte igit̄ venerabili, & sanctissimo viro f̄e n̄o Stephano Emeritēsis sedis Ep̄o res nobis nouellæ p̄sumptionis vsurpatione sese intulit p̄tractanda, tanto communi nostro iudicio conuellēda, q̄nto & prauitatis a usu noscitur p̄petrata. Dixit em̄ violētia principali se impulsū fuisse, vt in monasterio villulæ, in q̄ venerabile corpus sanctissimi Pineuij cōfessoris debito q̄ scit honore nouā ep̄alis honoris ordinationē efficeret, & ideo ex indiscreto, & facillimo assensu iniustis Vuambæ principis iussionibus parēs nouam & iniustā illic pontificalis sedis p̄lectionē induxit, vbi canonica constitutio id fieri omnimoda rōne refellit, p̄dictus idē vir p̄stratus humi medicamine nostri p̄cepti, & sibi dare veniā petit, & qd potissimū fieri oporteat de p̄sona eius q̄ illic ordinatus fuerat, nostri oris sn̄ia decerni poposcit. Sed quia veraciter imō cōiter noueramus p̄dictū principē Concilio leuitatis agentē non solum p̄cepisse, vt in p̄dicto loco aliq̄s Ep̄us fieret, sed etiam ita cū cōsuetis obstinatōibus desinisset, vt in suburbio Toletano, in Ecclesia Prætorij sanctōz Petri & Pauli ep̄m ordinaret, nec non & in alijs vicis v̄ villulis s̄ist̄ faceret, ideo pro tam insolētī hm̄oi extirpatōis licētia, qd de hac re habēt instituta Canonum in mediū proferri p̄cepimus. Tunc hæc in ordine constituta p̄lecta sunt. In primis ex Ep̄istola Pauli Tito discipulo, vt Ep̄os p̄ ciuitates constituere debeat p̄cepit. Itē ex Concilio Nicēno titulo octauo, vbi inter cætera p̄cipit, vt in ciuitate vna non videant̄ duo Ep̄i eē. Itē ex Concilio Laodicēno titulo quinquagesimo septimo, vbi dicit: Non oportet in vicis, & in villulis Ep̄os ordinari, & cætera. Itē ex Concilio Aphricæ secundo, titulo q̄nto, vbi Felix Ep̄s Selemtitanus dicit: Etiā si hoc placuit sanctitati v̄ræ, in sinuo, vt diocēses q̄ nunq̄ habuerūt Ep̄os non habeant, diocēsis quæ aliq̄n habuit, habeat p̄priū Ep̄m, sc̄dm aut̄ hæc p̄secutionē sanctitatis v̄ræ est æstimata, qd fieri debeat Genedius ep̄s dixit: Si placet in sinuatio fratris & coep̄i n̄i Felicis, ab oibus cōfirmet̄, ab vniuersis ep̄is dictū est, placet. Itē ex Concilio Aphricæ. III. titulo. XLII. vbi dicit, vt non accipiat̄ alter ep̄m plebs q̄ in diocēsi semp̄ subiacuit. Epigonius ep̄iscopus inter cætera sic dicit. Hoc dico non debere rectorem accipere eam plebē quæ in diocēsi semp̄ subiacuit, nec vnq̄ p̄priū ep̄m habuit. Quapropter si vniuerso sanctissimo cētui placet hoc, qd p̄ratus sum, cōfirmet̄. Aurelius ep̄s dixit: Fratris & cōsacerdotis n̄i p̄secutioni non obfisto, sed hoc me fecisse, & facturū eē profiteor. Itē ex Cōcilio Sardinicēsi vbi inter cætera p̄cipit. Licētia passim danda non est. Si em̄ subito aut vicus aliq̄s, aut modica ciuitas cui satis est vnus p̄b̄r voluerit sibi ep̄m ordinari ad hoc vt vilescat nomē Ep̄i, & auctoritas, non debēt illi ex alia p̄uincia inuitati facere ep̄m, in q̄bus antea non fuit. Item de sn̄ia eorū qui hm̄oi ordinationes faciunt, vel de his qui contra hæc instituta Canonū ordinant̄ ex Concilio Tauritano, titulo, vbi dicit: Gestorū quoq̄ seriem conscribi placuit ad p̄petem disciplinam quod circa octauum V̄rsionē Remigium Adrephæ ep̄m synodus sancta decreuit, q̄ in vsurpationem quandam de ordinatione sacerdotum ad inuidiam vocabat, quod ita his videtur indultum, vt de cætero hac auctoritate commoniti nihil vsurpare conent̄, siquidē se ab hac causa tali excusatione defenderint, qua dicerēt se non esse prius conuētos. Proinde iudicauit synodus, vt si quis ex hoc fecerit contra instituta maiorū, sciat is q̄ ordinatus fuerit sacerdotis se honore priuandū, & ille q̄ ordinauerit auctoritatē se in ordinatōibus, v̄ in Concilijs minime retētūz. Non solum aut̄ circa memoratum ep̄m hæc sn̄ia p̄ualebit, sed & circa omnes simili errore deceptos, qui ordinationes huiusmodi perpetrarunt. His ergo fortissimis regulis effectum p̄i operis opposcentes, in communi definitōe elegimus, vt in loco villulæ supradictæ deinceps sedes ep̄iscopalis non remaneat, neq̄ ep̄us illic vltra constituēdus existat, hic tñ Conuuldus q̄ contra maiorū decreta illic videt̄ institutus fuisse ep̄us, nullis canonum erit ad cōdemnationem sui sentētis vlciscendus, quia non ambitōe, sed principis impulsione constitit ordinatus, & ideo hoc illi remediū humilitatis concedimus, vt in sedē aliā decedētis cuiuslibet

Ep̄i

Concilium Toletanum duodecimum Fo. CXXXVI.

Epi transferat, & prædictus locus sub monastica deinceps institutõe mansurus non epali vltra priuilegio fretus, sed sub regimine abbatis (sicut hucusq; fuit) erit modis oibus mancipandus, iam vero de cætero gñale ponentes ædictum. Si qs contra hæc Canonũ interdicta venire conatus fuerit, vt in locis illis Ep̄m eligat fieri, vbi Ep̄s nunq̄ fuit, anathema sit in cõspectu dei oipotētis, & insup tam ordinator q̄ ordinatus gradus sui ordinis pdat, quia nõ solũ antiquoꝝ patrum decreta, sed Apostolica aulus est conuellerẽ instituta.

V ¶ Relatum nobis est quosdam de sacerdotibus non tot vicibus cõmunionis sanctę grām sumere, quot sacrificia in vna die vident offerre, sed in vno die, si plurima p se deo offerant sacrificia, in oibus se oblatõibus à cõmunionẽ suspēdunt, & in sola tm̄ extremi sacrificij oblatõe cõmunionis sanctę grām sumunt, quasi non sit totiẽs, illi vero & singulari sacrificio participandũ, quotiẽs corporis & sanguinis dñi nostri Iesu Chri immolatio facta cõstitit. Nam ecce Ap̄tus dicit: Nonne q̄ edunt hostias, participes sunt altaris? Certũ est qd̄ hi q̄ sacrificates non edũt, rei sunt dñicis factis. Quicũq; ergo sacerdotũ deinceps diuino altario sacrificiũ oblaturus accesserit, & se à cõmunionẽ suspēderit, ab ipsa qua se indeceter priuauit grã cõmunionis anno vno repulsum se nouerit. Nam quale erit illud sacrificium, cui nec ipse sacrificans particeps eẽ cognoscit? Ergo modis oibus est tenendũ, vt quotiẽscunq; sacrificans corpus, & sanguinẽ Iesu Chri dñi nri in altario immolat, totiẽs pceptionis corporis & sanguinis Christi participem se præbeat.

VI ¶ Illud quoq; collatione mutua decernēdum nobis occurrit, quod in qbusdam ciuitatibus decedētibus Ep̄is proprijs dum differit diu ordinatio successoris, non minima creat officiorum diuinõꝝ offensio, dum tractu terrarũ comœtantium impeditur celeritas nuntioꝝ, quo aut non queat regis auribus decedētis præsulis transitus innotesci, aut de successore morientis Ep̄i libera principis electio præstolari. Nascit sæpe & nostro ordini de relatiõe talium difficultas, & regis potestati dum consultum nostrum pro subrogandis pontificibus sustinet iniuriosa necessitas. Vnde placuit oibus pontificibus Hispaniæ atq; Galliciæ saluo priuilegio vniuscuiusq; prouinciæ licitum maneat deinceps Toletano pontifici quoscunq; regalis potestas elegerit, & iam dicti Toletani pontificis iudicium dignos eẽ probauerit, in quibuslibet prouincijs in præcedētium sedibus præficere præsules, & decedētibus Ep̄is eligere successores, sic tamen vt quisquis ille fuerit ordinatus post ordinationis suæ tempus infra trium mensium spatium proprii metropolitani præsentiam visurus accedat, qualiter eius authoritate, vlt̄ disciplina instructus condignæ susceptæ sedis gubernacula teneat. Qd̄ si p desidã, aut neglectũ quilibet constituti temporis metas excesserit, quibus ne queat metropolitani sui obtutibus præsentari, excommunicatum se per omnia nouerit, excepto si regia iussione impeditum se esse probauerit. Hanc quoq; definitionibus formulam sicut de Ep̄is, ita de cæteris Ecclesiarum rectoribus placuit obseruandum.

VII ¶ Omnis disciplina sic subiectos debet arguere, vt spem veniæ non videat auferre, nec funditus curuationis indicere iugum, sed tẽperantiæ semp adhibere consultum. Et ideo quia legẽ illam à domino Vuambano principe ædictam, quæ de proditiõe est annotata, huius principis nostri domini Eringij mansuetudo tẽperare disposuit, ideo annuente nobis glorioso, & religiosissimo Eringio principe nostro necessarie hoc sanctum Concilium definiuit, vt hi qui per superiorem legem testificandi dignitatem perdidierint, recepto testimonio pristinae dignitatis causas exequi possint debita actionis æ qualiter nobilitatis solidę titulum reportantes, & quæq; de præteritis legitime testificari voluerint, licetia obtineant votum, & iudicibus nullis prohibetibus arceant, hoc videlicet adijciantes vt si qd in præteritis testificari voluerint si pro sola huius rei informatõe reiecti sunt, testimonio suo nup conquirant, quod in præteritis conquirere potuerant, tm̄ si illo tpe quo in præteritis ad testimonium dicendum vocati sunt, & supradictæ legis institutionibus reprobari, & aliam criminis notam eos tunc non habuisse patuerit, aut triceniũ tunc effluxisse cum ad testimonium fuerant prolati, hi q̄ eos reprobauerant, manifeste conuincerint.

VIII ¶ Præceptum domini est, vt excepta causa fornicationis vxor à viro dimitti non debeat, & ideo qcunq; citra culpam criminis supradicti vxorem suam quacũq; occasione dimiserit, qd̄ deus iunxit ille separare disposuit, tam diu ab Ecclesiastica cõmunionẽ priuatus, & à cõtũ oim Chrianoꝝ maneat alienatus, q̄ diu societate relicta coniugis synceriter amplectat, & foueat. Ita tamẽ vt qui iam admoniti à sacerdote semel, bis, terq; vt corrigerent ad thortũ suæ coniugis noluerint redire, ipsi se suis meritis & à palatina dignitatis officio separabunt, & insuper generosæ dignitatis testimonium quãmdiu in culpa fuerint, amissuri sunt, quia carnẽ suam diffidij iugulo tradiderunt.

IX ¶ De ludæoꝝ autem execranda perfidia discretis titulõꝝ sententijs deditas nouiter à E glorioso

Concilium Toletanū duodecimum.

glorioso principe leges vigilanti sensuum intētionē plegimus, districtio etiā grauitatis pondere eaz̄ instituta pbauimus. Proinde quæ debitæ rōnis iudicio æ ditæ, synodali dignatōe pbata sunt, irreuocabili deinceps iudicioꝝ ordine, p̄ eoz̄ excessibus tenebunt, id ē, leges quæ de cōmemoratōe priscarū ceremoniarū Iudæoz̄ transgressiōibus pmulgate sunt, atq; de nouella confirmatōe eaz̄. Itē de blasphematoribus sanctæ trinitatis, Itē ne Iudæi aut se, aut filios suos, v' famulos à baptisimi gr̄a subtrahāt. Itē ne Iudæi more suo celebrēt pascha, v' carnis circūcisiones exerceāt, ac ne Chriānū quenq; à fide Chri dimoueāt. Itē ne Iudæi sabbata cæterasq; festiuitates ritus sui celebrare p̄sumāt. Itē vt ois Iudæus diebus dñicis, & in p̄notatis diebus ab opere cesset. Itē ne Iudæi more suo dijudicēt elcas. Itē ne Iudæi ex p̄pingtate sui sanguinis cōrubiā ducāt, & vt sine benedictōe sacerdotis nubere non audeant. Itē ne Iudæi religioni nr̄e insultātes sectam suam defendere audeāt, nec à fide refugiētes alibi se trāducant. Et ne qlibet refugiētes eos suscipiat. Itē ne Chriānus à Iudæis q̄dcūq; muneris cōtra fidē Chri accipiat. Itē ne Iudæi libros legere audeāt, quos Chriāna fides repudiat. Itē ne Iudæis mācipia deseruiāt, v' adherēāt Chriāna. Itē si Iudæus se Chriānū eē restet, & ob hoc nō velit à se reñcere mancipiū Chriānū. Itē p̄fessio Iudæoz̄, quō vnusq; ad fidē veniēs, indiculū p̄fessionis suæ cōscribere debeat. Itē cōditōes Iudæoz̄, quas iurare debeāt hi, q; ex eis ad fidē veniētes, professiones suas dederint. Itē de Chriānis mācipiis Iudæoz̄ q; se nō pdiderint Chriāna, siue de publicatoribus eoz̄. Itē ne Iudæi à quolibet ptate accepta extra regiā ordinatōne Chriānū quēq; impetere plectere, v' distringere audeāt. Itē vt si Iudæoz̄ serui, nec dum adhuc cōuersi ad Chri grām cōuolauerint libertati donent. Itē ne Iudæi administratorio vsu in ordinē villicoz̄ atq; actoz̄ Chriānā familiā redigere audeāt, & de dānis eoz̄ q; talia ordināda iniunxerint. Itē Iudæus ex alijs puincijs v' territorijs ad regis nostri ditionē ptinētibus veniens Ep̄o loci, v' sacerdoti se p̄sentare non differat, vt qd sciat eū in toto obseruare conueniat. Itē vt cōcursus Iudæoz̄ diebus institutis ad Ep̄m fieri debeant. Itē vt q̄cūq; Iudæū secū assequētē habuerit expetēte sacerdotē eum apud se retinere nō audeat. Itē vt cura ois distringēdi Iudæos solis sacerdotibus debeat. Itē de damnis sacerdotū, v' iudicū qui Iudæis instituta legū adimplere distulerint. Itē ne iudices quicq; de p̄fidoz̄ excessibus extra sacerdotū conuētiam iudicare p̄sumant. Itē vt ep̄i tunc immunes habeant à damnis cum eoz̄ p̄b̄os ad ea quæ ipsi non correxerint, remiserint corrigēda. Itē de seruata principibus miserēdi ptate in his qui conuersi ad fidē Chri veraciter fuerint. Itē vt Ep̄i oēs Iudæis ad se ptinētibus libellum de suis æditum erroribus tradant, & vt professiones eoz̄, vel conditiones in scriñis Ecclesiæ condant. Quaz̄ oim legum pmulgatio grauida sicut synodali iudicio comprobata, ita gñali omniū nostrorū definitōe in eoz̄ erit deinceps excessus exercenda.

F X ¶ Pro his q; quolibet metu v' terrore Ecclesiam appetunt consentiēte pariter gloriosissimō dño nostro Eringio rege hoc sanctū cōciliū definiuit, vt nullus audeat confugiētes ad Ecclesiam, v' residētes abstrahere, aut quodcūq; nocibilitatis v' dampni, seu spolijs residētibus in loco sancto inferre, sed eē potius his ipsis q; Ecclesiam petunt p̄ oia licitū in triginta passus ab Ecclesia ianuis p̄gredi. In qbus triginta passibus vnus cuiusq; Ecclesiæ in toto circuitu reuerētia defendat, sic tamē vt hi q; ad eam confugiunt in extraneis, v' longe separatus ab Ecclesia domibus nullo modo abscedāt, sed in hoc triginta passuum numero absq; domoz̄ extraneaz̄ receptaculo p̄grediētes aditum obtinebūt, vt ad requisitæ naturæ vsu debitis exeāt locis. Et nullo modo teneant euetu necessitudis, q; dñicis se diffidēdos commiserint claustris. Si qs at hoc decretum tētauerit violare, & Ecclesiæ excommunicationi subiaceat, & seueritatis regiz̄ feriat snia, ipsos tamē q; ad Ecclesiam confugiū fecerint, si iuxta priscoꝝ canonū instituta, hi q; eos repetunt sacra reddiderint, & sacerdos Ecclesiæ ip̄sius, ab Ecclesia non abstraxerit foribus aut fuga taliū si euenerit sacerdoti quærēda est, aut damnoz̄ snia scdm electionem principis huiusmodi sacerdotibus irroganda.

G XI ¶ Præcepta dñi sunt dicētis: Nō facies tibi sculptile, neq; oēm similitudinē quæ ē in celo desup, & quæ in terra deorsum, nec eoz̄ quæ sunt in aquis sub terra, nec adorabis ea, neq; coles. Itē: Qui immolat dñs, occidet, p̄ter q; dño soli. Itē, vir aut mulier q; faciūt malū ante cōspectum dñi dei sui, & transgrediunt pactū illius, vt vadāt, & seruiāt dñs alienis, & adorēt eos, vel solē & lunā, & oēm militiā celi, quæ nō p̄cepi, & hoc tibi fuerit nūtiatū, audiesq; in quiferis diligēter, & vez̄ eē reppereris, & abominatio facta ē in Israhel: educes viz̄ ac mulierē q; rem sceleratissimā p̄petrauerūt ad portas ciuitatis, & lapidibus obruent. Præcepta dñi hęc nō in vltōe sed in terrore delinquētū apponētes nō mortis sniam pmulgamus, sed cultores idolorū, veneratores lapidū, accessores facularū, & excultores fontū admonemus, vt agnoscat qd ipsi sp̄otaneē se morti subñciūt, q; diabolo sacrificare vident, mortis em̄ noie diabol' appellat, sicut de eo scriptū ē & erat illi nomē mors. Ac p̄uide oē sacrilegiū idololatriæ, v' q; cū illud ē cōtra sanctam

Etam fidē, in quo insipiētes homines captiuati diabolicis culturis inferuunt sacerdotis vel iudicis instantia inuētū, vt sacrilegia eradicanē, & exterminata truncanē. Eos vero q ad talē errorem accurrūt, & verberibus coerceant, & onustos ferro dñis suis tradant, si tñ dñi eoz p iusu randū attestatiōē promittāt se eos tā solícite custodire, vt vltra eis nō liceat tale nephas cōmittere. Quod si dñi eoz nolint hmōi reos in fidē sua suscipere, tūc ab eis à qbus coerciti sunt regijs aspectibus p̄sentē, vt princeps autoritatē, ac liberā de talibus dñandi potestātē obtineat. Dñi tñ eoz q nuntiatos sibi taliū seruoꝝ errores vlcisci noluerūt, & excōicationis sniam p̄ferāt, & iura serui illius quē coercere noluerunt, se amisisse cognoscāt. Quod si ingenuoꝝ p̄sonę his erroribus fuerint implicatę, & p̄petua excōicationis snia ferianē, & arciōri exilio vlciscā.

XII. ¶ Placuit huic sc̄to cōcilio, vt iuxta prioꝝ ep̄oꝝ singulariū puinciaꝝ canonū instituta **A** annis singulis i vnaqꝫ puincia Calē, Nouēb, cōciliū celebratūri cōueniāt, q̄sq; aut in p̄dictis Calēdis Nouēb, pro celebratōe synodi venire distulerit, excōicationi debitę subiacebit.

XIII. ¶ Præmissis his oibus synodalibus gestis q̄ honesto decretoꝝ sine cōpleuimus p̄petuū his robur p manuū nostraz subscriptionē annectimus, dātes pro his gloriā & hōnorē im mortali deo & dño n̄ro, quō inspiratē, & determinatiōis nostrę snia viguit, & probitas causaz honesto se sine cōpleuit. Vnde sanctę trinitatis p̄scimus inenarrabile nomē & gloriosam ineffabilis potētę maiestātē, vt det amatori Christi serenissimo dño n̄ro atq; amantissimo Eringio principi, cuius iussu ad hūc meruimus aduocari aduentū, imperare clementer, regnare feliciter, habere de clemētia fructū, obtinere dei iustitia p̄miū, de pietate tropheū, quō & hic inuictus victor hostiū semp appareat & post diuturna huius seculi curricula ad regnū æternū cū suis oibus coronādus perueniat, p̄stātē deo & saluatore Iesu Christo dño qui cū patre & spū sancto in trinitate viuūt & regnat deus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Cōfirmatū est hoc sanctū conciliū, die octaua Calendaz Februa. anno feliciter primo serenissimi dñi nostri Eringij regis, Era. DCCXVIII.

¶ Subscriptio ep̄iscopoz

Iulianus dei gratia Spalensis ecclesię sedis ep̄s hęc synodica instituta à nobis ædita subscripsi. Ego Iulius indignus vrbis regię Toletanę sedis ep̄s hęc synodica à nobis instituta subscripsi. Ego Liuba indignus Braccarēsis sedis ep̄s hęc synodica à nobis instituta ædita subscripsi. Ego Stephanus sanctę Emeritinēsis ecclesię ep̄s hęc synodica à nobis instituta ædita subf. Afaluis dei miseratiōe Auelēsis ecclesię ep̄s hęc synodica à nobis instituta ædita subscripsi. In Christi nomine Leander Hilicitanę & Ioranę ep̄s hęc synodica à nobis instituta ædita subscripsi. In Christi nomine Palatinus Vrcitanę ecclesię ep̄s, hęc synodica instituta à nobis subscripsi. Concordius Palatinę sedis ep̄s, similiter subscripsi. Riccila Haccitanę ecclesię ep̄s s̄l̄t sub. Simpernus Erpauicēsis ep̄scopus, similiter sub. Sparendeo Talicēsis ep̄scopus sedis, similiter sub. Geta Elipēsis ecclesię ep̄scopus, similiter sub. Memorius Ego binēsis ecclesię ep̄scopus, similiter sub. Tructimundus Elborenēsis ep̄s sub. Isidorus Siralēsis ep̄scopus, similiter sub. Gendentius Valēuēsis ep̄scopus, similiter subf. Deodatus Segonienēsis ep̄scopus, similiter sub. Gentinus Tudēsis ep̄scopus subf. Eroaticus Portucalēsis ep̄scopus, similiter sub. Felix Irrienēsis ecclesię ep̄scopus, similiter sub. Antoninus Bastinę ecclesię ep̄scopus, similiter sub. Proculus Iugastrenēsis ecclesię ep̄scopus, similiter sub. Atala Caurienēsis ecclesię ep̄scopus, similiter sub. Separatus Vesenēsis ecclesię ep̄scopus, similiter sub. Prouidentius Salamanticensis ecclesię ep̄scopus, similiter sub. Argibado Eliberitanę ep̄scopus ecclesię, similiter sub. Sisebado Ducitę ecclesię sedis ep̄scopus, similiter subf. Ellafegotienēsis ep̄scopus, similiter sub. Sebarianus Noxiēsis ep̄scopus, similiter sub. Iohannes Pacenēsis ep̄scopus, similiter sub. Teudolphus Astigitanę ep̄scopus sub. Samuel, Gundolphus, Euphrasius, Terdoratus, Bataradus abbas subscripserunt. Annibonius presbyter tenēs vicē dñi nostri Subdēmeri ecclesię Complutenēsis ep̄scopi sub. Sefulphus hęc instituta qbus interfui annuens subf. Raccaredus, similiter sub. Vuitiza, similiter sub. Vuimars, similiter subscripsi. Theuditendila, similiter subf. Ostulphus, similiter sub. Salimurius, similiter subf. Theudefridus, similiter sub. Hildigifus, similiter sub. Vitulus, similiter sub. Edila, similiter sub. Adeluis, similiter sub. Attulphus, similiter subscripsi.

¶ Quibus oibus synodalibus gestis decretis atq; pactis, & debitā reuerentiā honoris impēdimus, & patulū autoritatis nostrę vigorē his innectere properamus. Ideoq; p̄missas has constitutiones synodicas à p̄senti die vel tempore, id est ab octauo Calend. Februarij, Anno primo regni n̄ri nullus audeat cōtēnere, nullus etiā p̄terire, nemo earū dē cōstitutionū audeat iura cōuellere, nullus temerator hęc decreta subuerrere. Nemo illicitator vel cōtēptor vigorē his institutiōibus subtrahat, sed gn̄aliter p cūctas regni n̄ri puincias hęc canonū instituta n̄rę glorię t̄pibus acta, & autoritatis debitę fastigio p̄pollebūt, & inuolabili tenore iudicioꝝ habebuntur. Si quis autē hęc instituta contemnat, contemptoꝝ se nouerit dānari sententia, id est

Cōcilium Toletanū decimūtertium.

vt iuxta voluntatē nr̄e gloriæ, & excōmunicatus à cætu nr̄o refiliat, & insup partē decimā facultatis suę fisci p̄ribus sociādā amittat, qđ si nihil habuerit facultatis vñ p̄dictā cōpositio nem exoluere possit, absq; alia infamia sui quinquaginta oportebit eū ictibus verberari, vt semp infamis p̄maneat. Edita lex in cōfirmatione concilij Toletani, sub die octaua Caleñ. Februarij. Anno feliciter primo regni gloriæ nostræ. In nomine dñi, Flauius Eringius rex hoc legis nostræ & dictū in confirmatōe huius concilij promulgatū subscripsi.

Incipit cōcilium Toletanum decimumtertium.

actum Era. DCC. XXI. Anno quarto Eringij regis.

E

Libatæ charitatis instinctu alternis visionū obtutibus redditi & in vnū cētū factore deo pariter aggregati in ecclesia, videlicet sanctoꝝ apostoloꝝ Petri & Pauli, anno regni IIII. serenissimi Eringij principis sub die secūda Nonas Nouēbris. Era. DCC. XXI. cum vnusq;sq; nr̄m debitis locaret in sedibus, affuit idē princeps pleno fidei ardore subnixus, & humilitatis gr̄a decorat⁹, qui synodo deliberatōis suæ vota cōmēdās, vt p̄ se deū instātissime deſp̄carēt expostulās, hoc p̄sertim ē allocutus sufficiētē exhortatōe conciliū, vt ecclēsiæ disciplinę quæ cōgruūt & corrigēdis moribus q̄ cōueniunt tractus nr̄i euidentia sancirētur. Deinde religioſis votis suæ clemētia, quibus subueniēdum miseris definiuit, synodali cōuentu confirmanda cōmisiit, offerēs videlicet sacris pōtificibus tomū obsecrās pariter, & contestās, vt quicquid illic venustioris esset calami resp̄sione cōgestū, synodalis potentia cōderet ordine tituloꝝ. Tunc nos p̄ suscepto à principe tomo gloriā dedimus deo, & eidē principi bñdiximus glorioso. Idē tñ princeps postq; votoꝝ suoz actionē pegit, à conuētū cōcilij gr̄atiosus exiuit. Tūc post p̄sentia principalis abscessum, hoc in tomi ipsius allegatione reperimus exaratum.

F In noie dñi Flauius Eringius rex, sanctissimis p̄ribus in hac sancta synodo refidētibus. Ecce sanctissimi religioſa pietate excolēdi pōtiffices & diuini cultus instātissimi sectatores, corā cētus vestri reuerētia humilis deuotusq; p̄ternor. Recliuſ affisto, p̄optus astipulor, primū de cōuētus v̄ri aggregatōe p̄i luminū gratiaꝝ copiā soluens, deinde votoꝝ meoz studia v̄ris iudicijs dirimēda cōmittēs. Nec em̄ fas ē, quemq; etiā si nondū sit opus, sine collegio agere, cū multa tñ p̄misiit deus bona cū cōcilio bonoꝝ egisse, vñ vt breui exhortatōe perorē, vota mea quibus remedia pietatū exercere delector sensib⁹ paternitatis v̄rę agnoscēda innuo. Quæ tñ ne obliuioē quadā memoriā fugiat, & relatiōi p̄prie curæ intercapedo subducat, in cuius tomi cōplicitōe accipite annotata. Illud primū voluētū mihi miseris parcere, cōuenit intimare, qđ diuulſam p̄ tyrannidē nr̄i corporis partē in societatis nr̄e gremiū conamur reducere. Etem̄ retroactis diuæ memor. p̄cessoris nr̄i V̄uābē regis t̄pibus q̄ in p̄phanatorib⁹ patrię, qui cū Paulo q̄ndā tyrānidē assumpserūt illata ē inia vltionū, qui p̄ iudicij vniuersalis edictū amiserūt testimoniū, rebusq; p̄p̄rijs caruerūt, q̄ cūcta v̄rę sc̄ritu dini nota sunt, q̄s tñ & in collegio societatis nr̄e recipere, & rebus quibus fas fuerit deuouimus deuestire. Nā & de accusatis modū volumus ponere iustissime p̄quisitōis, q̄ siue de religioſis, siue de laicis quisq; accusatōes cuiusq; studio fuerit p̄pullatus nō occultis fraudibus, vel violētis cōprimat, nec clā p̄fessioē violētē arceat, sed in cōi oīm examine iudicē, q̄ secundū publicę p̄fessiois suæ tenorē aut offensibilis debitas dānatōis penas excipiat, aut innocēs ex iudicio oīm cōprobatuſ clarescat. Nā quid iā de tributoꝝ fiscaliū exactiōibus referā, q̄ redhibitōes tātis debitoꝝ cumulis increuerunt, vt exigi penitus iubeatur & status subruat funditus populoz, & fragmine collisiōis eoꝝ vltimū terræ sentiat p̄prie p̄lapsiōis excidiū. Vñ talibus nō solū priuatis, sed etiā fiscalibus seruis remedia pietatis p̄optās nostræ gloria affluētē ipendere, vt oēs tributoꝝ exactiōes q̄ apud illos de retroactis t̄pibus adiacent, vsq; ad primū annū māſuetudo nr̄a illis remittēdas laxauit, & stilo p̄prie autoritatis sacrosancto cētū nr̄o relegēdas elegit. Illud q; adijciēs loquar qđ votis nostris horribile & animis execrabile est semp. Ignobilitatis cōditio libertoz vel seruoꝝ, & adequata gentis nostræ statū degenerat, ob quā rē hoc nostræ gloriæ animis placet, vt exceptis fiscalib⁹ seruis vel libertis abraſa deinceps huius male p̄sumptōis licētia nullus qui ex seruitute q̄rūlibet seruus sit vellibertus ad palatina officia trāseat. Qđ si fecerit illic seruitus p̄culdubio recludēdū se nouerit, q̄ aut cōditōis p̄prie originē sumpſit, aut libertatis titulum reportauit. His votoꝝ meoz insinuatōibus allegatis q̄so vt fortia paternitatis v̄rę adiutoria progetis. Luce em̄ clarius cōstat, qđ aggregatio sacrosancta pōtificū quicquid cēserit obseruādū p̄ sancti sp̄s donū omnino est ad æternitatē p̄fixū. Et ideo vniuersitatē paternitatis vestrę q; sublimā